

- projekt -

Załącznik nr 1 do Uchwały nr 224/72/16
Zarządu Powiatu w Goleniowie
z dnia 7 kwietnia 2016r.

**POWIATOWY PROGRAM
DZIAŁAŃ
NA RZECZ OSÓB
NIEPEŁNOSPRAWNYCH
NA LATA 2016-2025**

GOLENIÓW 2016

SPIS TREŚCI

I.	WPROWADZENIE.....	3
II.	UWARUNKOWANIA PRAWNE.....	4
III.	SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNA ANALIZA PROBLEMU NIEPEŁNO- SPRAWNOŚCI W POWIECIE GOLENIOWSKIM	5
	1. Podstawowe informacje o Powiecie Goleniowskim	5
	2. Struktura osób niepełnosprawnych w Powiecie Goleniowskim	7
	3. Sytuacja osób niepełnosprawnych na rynku pracy	12
	4. Wsparcie osób niepełnosprawnych w Powiecie Goleniowskim	15
	5. Instytucje i organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie	20
IV.	ANALIZA SWOT	21
V.	CELE I DZIAŁANIA POWIATOWEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA LATA 2016-2025	24
VI.	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA, REALIZATORZY I PARTNERZY W REALI- ZACJI DZIAŁAŃ UJĘTYCH W PROGRAMIE	32
VII.	EWALUACJA I MONITORING	33
VIII.	SPIS TABEL	34
IX.	SPIS WYKRESÓW	35

I. WPROWADZENIE

Zgodnie z Deklaracją Praw Osób Niepełnosprawnych z 1975 roku osobą niepełnosprawną jest człowiek „*niemogący samodzielnie, częściowo lub całkowicie zapewnić sobie możliwości normalnego życia, indywidualnego lub społecznego na skutek wrodzonego lub nabytego upośledzenia sprawności fizycznych lub psychicznych*”.

Działania na rzecz osób niepełnosprawnych są zadaniem ogólnospołecznym oraz ważnym elementem polityki państwa, która jest skierowana na minimalizowanie skutków niepełnosprawności oraz zaspokajanie potrzeb osób niepełnosprawnych we wszystkich obszarach życia. 1 sierpnia 1997 roku Sejm Rzeczypospolitej Polskiej uchwalił „Kartę Praw Osób Niepełnosprawnych” (M.P Nr 50, poz.475). W dokumencie tym, poza zdefiniowaniem prawa osób niepełnosprawnych do niezależnego i samodzielnego, aktywnego i wolnego od przejawów dyskryminacji życia, zawarto katalog dziesięciu praw, wskazując tym samym najważniejsze obszary, w których niezbędne są intensywne działania.

Specyficzne potrzeby osób niepełnosprawnych w polskim systemie prawnym uwzględnione zostały w dziesiątkach przepisów prawa dotyczących niemal wszystkich aspektów organizacji i funkcjonowania społeczeństwa, w tym w przepisach dotyczących ochrony zdrowia, edukacji i pomocy społecznej, budownictwa, transportu, komunikacji, łączności i kultury fizycznej. Istnieje także odrębne ustawodawstwo regulujące sferę zawodowej i społecznej rehabilitacji oraz zatrudniania osób niepełnosprawnych.

Kreowanie lokalnej polityki na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie zapobiegania niepełnosprawności, łagodzenia jej skutków, rehabilitacji, a także realizacja zadań zmierzających do pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i zawodowym stanowi ważne i obligatoryjne zadanie władz samorządowych.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2016-2025 jest dokumentem określającym i koordynującym działania, realizowane w Powiecie Goleniowskim, na rzecz osób niepełnosprawnych, zmierzające do pełnego, indywidualnego rozwoju i zaspakajania potrzeb tych osób, we wszystkich sferach życia, a także do zagwarantowania tym osobom pełnego uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym Powiatu.

II. UWARUNKOWANIA PRAWNE.

Zgodnie z art. 35a ust.1 pkt 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r., poz. 721 z późn. zm.) do zadań powiatu należy opracowywanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- a) rehabilitacji społecznej,
- b) rehabilitacji zawodowej i zatrudniania,
- c) przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Podczas opracowywania Programu opierano się na aktach prawnych dających podstawy do różnych działań w sferze polityki społecznej na rzecz osób niepełnosprawnych tj. m.in. na :

1. Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych (M.P. Nr 50, poz.475) określającej prawa osób niepełnosprawnych.
2. Ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r., poz. 721 z późn. zm.) regulującej status prawny oraz prawa i uprawnienia osób niepełnosprawnych.
3. Ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163 z późn. zm.) określającej zadania w zakresie pomocy społecznej, rodzaje świadczeń z pomocy społecznej oraz zasady i tryb ich udzielania.
4. Ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2015 r. poz. 149 z późn. zm.) określającej zadania państwa w zakresie zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej.
5. Ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 1118 ze zm.) regulującej m.in. zasady prowadzenia działalności pożytku publicznego przez organizacje pozarządowe w sferze zadań publicznych oraz współpracy organów administracji publicznej z organizacjami pozarządowymi, uzyskiwania przez organizacje pozarządowe statusu organizacji pożytku publicznego oraz funkcjonowania organizacji pożytku publicznego oraz warunki wykonywania świadczeń przez wolontariuszy oraz korzystania z tych świadczeń.
6. Ustawie o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015r. poz.581) regulującej m.in. warunki udzielania i zakres świadczeń

opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, zasady i tryb ich finansowania, zasady i tryb kwalifikowania świadczeń opieki zdrowotnej jako świadczeń gwarantowanych, zadania władz publicznych w zakresie zapewnienia równego dostępu do w/w świadczeń.

7. Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz. 1390) określającej zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie i zasady postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.

III. SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNA ANALIZA PROBLEMU NIEPEŁNO-SPRAWNOŚCI W POWIECIE GOLENIOWSKIM.

1. Podstawowe informacje o Powiecie Goleniowskim.

Powiat Goleniowski utworzony został w 1999 roku w ramach reformy administracyjnej kraju. Jest usytuowany w północno-zachodniej Polsce, w województwie zachodniopomorskim. Powierzchnia Powiatu Goleniowskiego wynosi 1.615,64 km². Siedzibą Powiatu jest miasto Goleniów.

W skład Powiatu wchodzi:

- gminy miejsko-wiejskie: Goleniów, Maszewo, Nowogard, Stepnica,
- gminy wiejskie: Osina, Przybiernów,
- miasta: Goleniów, Maszewo, Nowogard, Stepnica.

Powiat Goleniowski graniczy z siedmioma powiatami:

- gryfickim,
- kamińskim,
- łobeskim,
- polickim,
- stargardzkim,
- Miastem Świnoujście,
- Miastem Szczecin.

Gęstość zaludnienia w Powiecie wynosi 51 osób na 1km², w województwie jest to 75 osób na 1km², najgęściej zaludniona jest Gmina Goleniów 81 osób na 1 km², najrzadziej zaludnioną jest Gmina Stepnica - 17 osób na 1 km².

Według danych GUS Powiat Goleniowski w 2014 roku zamieszkiwało **82.507** osób.

Tabela nr 1. Liczba ludności (dane z 2014 roku) wg płci i miejsca zamieszkania:

Liczba ludności (dane z 2014 roku) wg płci		Liczba ludności (dane z 2014 roku) wg miejsca zamieszkania	
kobieta	mężczyzna	miasto	wieś
41 826	40 681	45 388	37 119
Ogółem 82 507		Ogółem 82 507	

Tabela nr 2. Liczba ludności, liczba sołectw, powierzchnia (dane z 2014r.) w poszczególnych gminach Powiatu.

Wyszczególnienie	Liczba mieszkańców	% w skali Powiatu	Pow. (km ²)	% w skali Powiatu	Liczba sołectw
Gmina Goleniów	35.709	42,4	442,77	27,4	33
Gmina Maszewo	8.786	40,14	210,35	13	24
Gmina Nowogard	24.894	31	338,67	21	36

Gmina Stepnica	4.965	6	293,22	18,1	15
Gmina Osina	3.019	3,6	101,73	6,2	10
Gmina Przybiernów	5.134	6,2	228,90	14,2	15

2. Struktura osób niepełnosprawnych w Powiecie Goleniowskim.

Jedynymi, jak dotychczas wiarygodnymi i miarodajnymi źródłami informacji o ilości osób niepełnosprawnych są dane Narodowego Spisu Ludności z 2002 r. Przeprowadzony w 2011 roku Powszechny Spis Narodowy, ze względu na dobrowolne udzielanie odpowiedzi na pytania dotyczące niepełnosprawności, może rzutować na uzyskaną w spisie strukturę osób niepełnosprawnych i niedoszacowanie ogólnej liczby osób niepełnosprawnych.

Bazy ZUS, KRUS, czy Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności, które posiadają dane ewidencyjne osób niepełnosprawnych, są przypisane do odpowiednich, autonomicznych i zązębiających się względem siebie systemów orzeczniczych.

Tak więc brak jest możliwości oceny faktycznej ilości osób niepełnosprawnych zamieszkałych na terenie Powiatu, dlatego w niniejszej diagnozie przedstawiana liczba niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu opiera się na danych z informacji o wysokości środków PFRON dla Powiatu Goleniowskiego.

Szacuje się, że problem niepełnosprawności w Powiecie Goleniowskim dotyczy bezpośrednio co najmniej 10.129 mieszkańców (dane z 2011r.), w tym 4.815 mężczyzn i 5.314 kobiet, co stanowi 12,4% ogólnej populacji.

Tabela nr 3 . Stosunek osób niepełnosprawnych do ogółu mieszkańców Powiatu w 2011r.

Wyszczególnienie	Liczba ludności	Liczba osób niepełnosprawnych	Udział procentowy
Ogółem	81 945	10 129	12,4
Mężczyźni	40 471	4 815	11,9
Kobiety	41 474	5 314	12,8

Źródło: na podstawie danych GUS

Osoby niepełnosprawne stanowią grupę zróżnicowaną pod względem stopnia i rodzaju niepełnosprawności oraz poziomu wykształcenia, co powoduje konieczność indywidualizowania pomocy do nich adresowanej.

W oparciu o dane statystyczne będące w posiadaniu Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Goleniowie dokonano analizy danych dotyczących wydanych orzeczeń dla mieszkańców Powiatu Goleniowskiego w latach 2012 - 2015.

Tabela 4. Zestawienie wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych, w rozbiciu na stopień niepełnosprawności.

Wyszczególnienie	Liczba wydanych orzeczeń z podziałem na lata			
	2012	2013	2014	2015
Ogółem wydane orzeczenia	1 166	1 448	1 313	1 475
Wydane orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych	87	49	69	69
Wydane orzeczenia o odmowie ustalenia niepełnosprawności	39	63	62	55
Wydane orzeczenia o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych	1 040	1 336	1 182	1 351
w tym: o zaliczeniu do stopnia znacznego	247	319	262	309
o zaliczeniu do stopnia umiarkowanego	438	512	430	549
o zaliczeniu do stopnia lekkiego	216	316	289	280
do 16 roku życia	139	189	201	213

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Goleniowie

Z powyższego zestawienia wynika, że najliczniejszą grupę osób niepełnosprawnych w Powiecie Goleniowskim, które w latach 2012 - 2015 r. otrzymały orzeczenie stanowią osoby z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności - 46,3%.. Daje się również zauważyć, że wzrasta w Powiecie liczba dzieci, osób do 16 roku życia, wobec których Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Goleniowie orzekł o ich niepełnosprawności.

Tabela nr 5. Zestawienie wydanych orzeczeń według przyczyny niepełnosprawności

Przyczyna niepełnosprawności (symbol)	liczba wydanych orzeczeń z podziałem na lata			
	2012r.	2013r.	2014r.	2015r.
01-U – upośledzenie umysłowe	39	71	31	34
02-P – choroby psychiczne	125	141	133	151
03-L - zaburzenie głosu, mowy i choroby słuchu	45	63	61	71
04-O - choroby narządu wzroku	29	41	18	35
05-R - upośledzenia narządu ruchu	228	268	257	312
06-E - epilepsja	16	30	22	21
07-S - choroby układu oddechowego i układu krążenia	235	283	216	221
08-T - choroby układu pokarmowego	35	30	21	18
09-M - choroby układu moczowo-płciowego	21	26	23	22
10-N – choroby neurologiczne	77	120	141	160
11-I – inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego	176	243	222	261
12-C – całościowe zaburzenia rozwojowe	14	20	37	45
razem	1 040	1 336	1 182	1 351

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Goleniowie

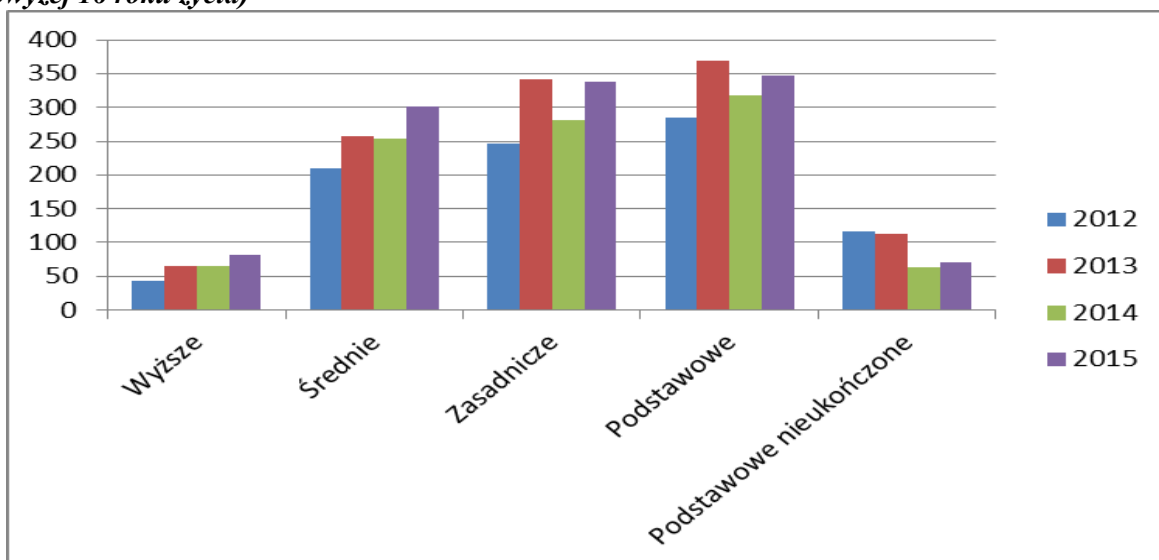
Z powyższego zestawienia wynika, że najczęstszą przyczyną niepełnosprawności są schorzenia narządów ruchu, choroby układów oddechowego i krążenia. Niepokojący jest wzrost liczby wydanych orzeczeń w związku z chorobą psychiczną, ze 125 w roku 2012 do 151 w roku 2015. Najczęstszym powodem wydania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności dla osób powyżej 16 roku życia była dysfunkcja narządu ruchu – 24,5%, natomiast powodem wydania orzeczenia o niepełnosprawności dla osób przed 16 rokiem życia były choroby układu oddechowego i układu krążenia – 20%.

Tabela nr 6. Zestawienie wydanych orzeczeń wg poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych (powyżej 16 roku życia)

Poziom wykształcenia	2012	2013	2014	2015
Wyższe	44	66	66	81
Średnie	210	257	253	302
Zasadnicze	246	341	281	338
Podstawowe	284	370	318	347
Podstawowe nieukończone	117	113	63	70

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Goleniowie

Wykres nr 1- liczba wydanych orzeczeń wg poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych (powyżej 16 roku życia)

Źródło: dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o niepełnosprawności

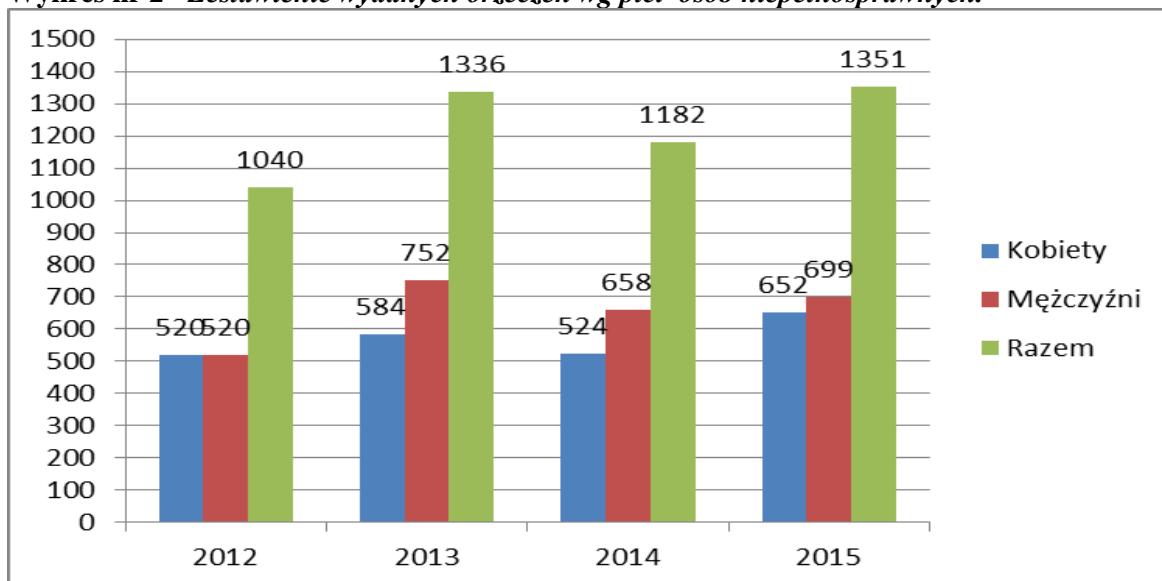
W analizowanym okresie wyraźnie daje się zauważyć spadek liczby osób niepełnosprawnych z wykształceniem podstawowym nieukończonym i wzrost liczby osób z wykształceniem średnim i wyższym.

Tabela nr 7. Zestawienie wydanych orzeczeń wg płci osób niepełnosprawnych.

płeć	Liczba wydanych orzeczeń z podziałem na lata			
	2012r.	2013r.	2014r.	2015r.
kobieta	520	584	524	652
mężczyzna	520	752	658	699
razem	1 040	1 336	1 182	1 351

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Goleniowie

Wykres nr 2 - Zestawienie wydanych orzeczeń wg płci osób niepełnosprawnych.

Źródło: dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Goleniowie

Tabela nr 8. Złożone wnioski o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności ze względu na cel złożenia wniosku.

Cel złożenia wniosku	Liczba złożonych wniosków			
	2012 rok	2013 rok	2014 rok	2015 rok
Odpowiednie zatrudnienie	244	251	185	183
Szkolenie	1	0	9	3
Uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej	0	4	10	4
Konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	30	47	52	77
Korzystanie z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji (korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych)	359	373	249	224
Zasiłek stały	0	0	0	0
Zasiłek pielęgnacyjny	519	330	408	451
Korzystanie z karty parkingowej	54	64	217	242
Inne	82	21	57	102
Ogółem	1 289¹	1 090¹	1 187¹	1 286¹

Źródło: Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Goleniowie

¹: Występowały sytuacje, że jedna osoba składała wniosek w kilku celach.

Z powyższego zestawienia wynika, iż dominującym celem złożenia wniosku o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności jest uzyskanie zasiłku pielęgnacyjnego – 42% oraz korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych – 21%.

3. Sytuacja osób niepełnosprawnych na rynku pracy.

Osoby niepełnosprawne to grupa w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy, nie tylko ze względu na bariery wynikające z ich niepełnosprawności, czy niskich kwalifikacji zawodowych, ale również z uwagi na wciąż istniejące stereotypy na temat osób niepełnosprawnych i wykonywanych przez nich ról pracowniczych. Sprzężenie czynników wewnętrznych (własne ograniczenia) oraz zewnętrznych (nastawienie pracodawców i otoczenia) powoduje, iż aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych często staje się wyzwaniem, które możliwe jest do podjęcia tylko przy wsparciu podmiotów publicznych.

Niniejsze wsparcie uwzględnia trzyetapowy proces aktywizacji zawodowej szczególnie dedykowany osobom niepełnosprawnym w stopniu umiarkowanym i znacznym.

W pierwszym etapie zakłada się uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej, następnie osoby, które są w stanie pracować, mogą podjąć zatrudnienie wspomagane i tym samym uzyskać niezbędne umiejętności i doświadczenie przed wejściem na otwarty rynek pracy. Wsparciem powinny być zatem objęte Warsztaty Terapii Zajęciowej, ale pomoc finansowa powinna być również dedykowana osobom niepełnosprawnym chcącym podjąć zatrudnienie na otwartym rynku pracy. Trudna sytuacja osoby niepełnosprawnej na rynku pracy często spowodowana jest niewystarczającymi lub niezgodnymi z oczekiwaniami pracodawców kwalifikacjami potencjalnego pracownika. W tym kontekście ważnym zadaniem jest tworzenie możliwości przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych z uwzględnieniem specyfiki lokalnego rynku pracy, czy organizowanie szkoleń w celu przygotowania osób niepełnosprawnych do podjęcia pracy lub rozpoczęcia działalności gospodarczej.

Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy w Goleniowie to osoby w większości o naruszonej sprawności organizmu, która powoduje w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy zawodowej, co w konsekwencji utrudnia pozyskanie zatrudnienia. Osoby te często wykazują bierną postawę i wycofują się z życia zawodowego, mając wcześniejsze negatywne doświadczenia w poszukiwaniu pracy. Duża część osób niepełnosprawnych z powodu swojej niepełnosprawności nie ma możliwości zdobyć wyższych kwalifikacji, co powoduje także ograniczenie w uzyskaniu odpowiedniego zatrudnienia. Wśród osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w PUP w latach 2012-2015 w Goleniowie większość stanowiły kobiety – 55%.

Tabela nr 9. Osoby niepełnosprawne bezrobotne będące w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Goleniowie

wyszczególnienie		OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE BEZROBOTNE			
		rok			
		2012	2013	2014	2015
Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w PUP na koniec roku sprawozdawczego		166	163	165	141
w tym:					
<i>pleć</i>	mężczyźni	70	71	81	64
	kobiety	96	92	84	77

<i>stopień niepełno- sprawności</i>	znaczny	7	7	5	2
	umiarkowany	64	56	63	54
	lekki	95	100	97	85
<i>rodzaj niepełno- sprawności</i>	upośledzenie umysłowe	8	5	7	3
	choroby psychiczne	26	15	20	20
	zaburzenie głosu, mowy i choroby słuchu	9	12	15	6
	choroby narządu wzroku	14	14	10	10
	upośledzenia narządu ruchu	44	50	48	37
	epilepsja	5	7	4	7
	choroby układu oddechowego i układu krążenia	15	15	18	15
	choroby układu pokarmowego	3	3	2	2
	choroby układu moczowo płciowego	1	1	0	2
	choroby neurologiczne	17	16	17	20
	inne	20	21	21	17
	nieustalony	4	4	3	2
	<i>wykształ- cenie</i>	wyższe	4	3	8
policealne i średnie zawodowe		22	20	22	17
średnie ogólnokształcące		17	15	14	13
zasadnicze zawodowe		45	58	49	42
gimnazjalne		5	4	6	6
podstawowe i podstawowe nieukończone		73	63	66	55

Tabela nr 10. Osoby niepełnosprawne poszukujące pracy i niepozostające w zatrudnieniu będące w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Goleniowie

wyszczególnienie		OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE – POSZUKUJĄCE PRACY I NIEPOZOSTAJĄCE W ZATRUDNIENIU			
		rok			
		2012	2013	2014	2015
Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w PUP na koniec roku sprawozdawczego		20	23	23	13
w tym:					
<i>pleć</i>	mężczyźni	13	18	18	10
	kobiety	7	5	5	3
<i>stopień niepełnosprawności</i>	znaczny	7	6	6	3
	umiarkowany	10	15	16	9
	lekki	3	2	1	1
<i>rodzaj niepełnosprawności</i>	upośledzenie umysłowe	0	0	0	0
	choroby psychiczne	7	8	7	4
	zaburzenie głosu, mowy i choroby słuchu	2	1	1	0
	choroby narządu wzroku	1	2	0	0
	upośledzenia narządu ruchu	2	2	4	3
	epilepsja	3	2	3	0
	choroby układu oddechowego i układu krążenia	0	2	3	0
	choroby układu pokarmowego	0	0	0	0
	choroby układu moczowo-płciowego	0	1	0	0
	choroby neurologiczne	4	3	4	4
	inne	1	2	1	2
	nieustalony	0	0	0	0

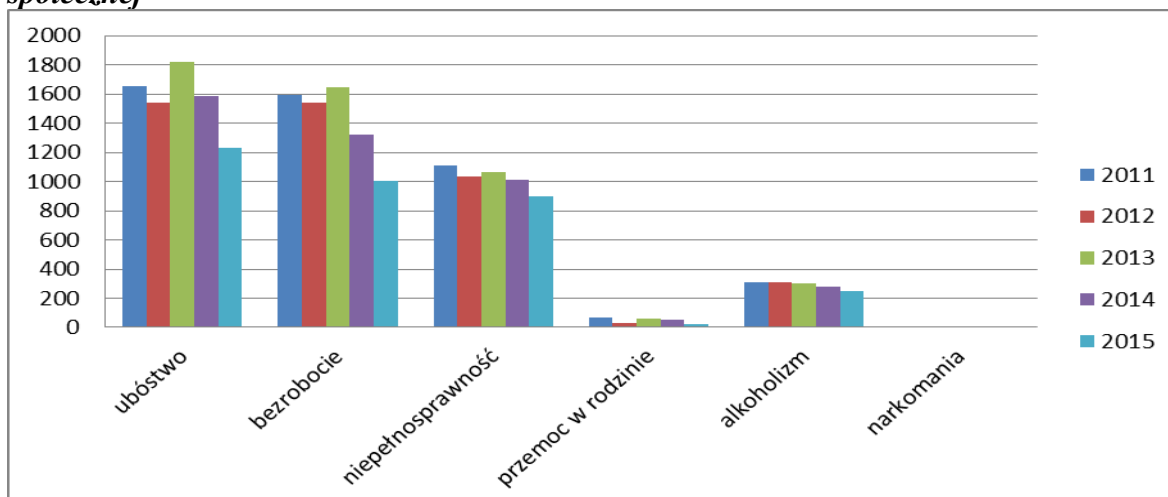
wykształcenie	wyższe	5	4	3	5
	policealne i średnie zawodowe	2	3	4	2
	średnie ogólnokształcące	2	0	2	2
	zasadnicze zawodowe	7	9	8	4
	gimnazjalne	0	0	0	0
	podstawowe i podstawowe nieukończone	4	7	6	0

Analizując powyższe dane należy stwierdzić, że wśród osób niepełnosprawnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Goleniowie jako osoby bezrobotne lub poszukujące pracy i niepozostające w zatrudnieniu najliczniejszą kategorię stanowią niepełnosprawni o lekkim - 54% i umiarkowanym - 40% stopniu niepełnosprawności oraz osoby z wykształceniem podstawowym – 38% i zasadniczym zawodowym – 31%. Dominującym rodzajem niepełnosprawności w/w osób jest dysfunkcja narządu ruchu – 27%.

4. Wsparcie osób niepełnosprawnych w Powiecie Goleniowskim.

Z danych przekazanych przez ośrodki pomocy społecznej z terenu Powiatu Goleniowskiego wynika, że niepełnosprawność - pod względem liczby przyznanych świadczeń - jest trzecim z powodów przyznawania pomocy mieszkańcom Powiatu Goleniowskiego. Należy zauważyć, że liczba świadczeń przyznanych z powodu niepełnosprawności w 2014 i 2015 roku spadła.

Wykres nr 3 - powody przyznania pomocy w latach 2011-2015 przez ośrodki pomocy społecznej

Źródło: dane z ośrodków pomocy społecznej

Tabela nr 11. Liczba osób, którym z powodu niepełnosprawności przyznano świadczenie w latach 2011 – 2015*

Gmina	2011	2012	2013	2014	2015*
Goleniów	443	419	410	385	338
Maszewo	138	108	128	126	95
Nowogard	379	360	389	369	364
Osina	23	23	20	17	14
Przybiernów	100	94	105	107	83
Stepnica	25	27	9	4	3

* dane na dzień 31.X.2015

Zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U z 2011r. nr 127 poz. 721 z późn.zm.) w Powiecie Goleniowskim zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych realizowane są przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, natomiast zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej przez Powiatowy Urząd Pracy. W ramach zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej w latach 2012-2015 w Powiecie Goleniowskim realizowano następujące zadania:

- dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych,
- dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze przyznawane osobom niepełnosprawnym na podstawie odrębnych przepisów,
- dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
- dofinansowanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej,
- finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych,
- udzielanie dofinansowania do wysokości 50% oprocentowania kredytów bankowych, zaciągniętych przez osoby niepełnosprawne na kontynuowanie działalności gospodarczej lub prowadzenie własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego,
- przyznawanie osobom niepełnosprawnym środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej,

- finansowanie wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy określone w ustawie o promocji w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu,
- dokonywanie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej.

Dodatkowo realizowane były programy celowe PFRON, tj. pilotażowy program „Aktywny Samorząd”, „Junior”, „Wyrównywanie różnic między regionami II”.

Środki PFRON otrzymywane – zgodnie z algorytmem - przez Powiat Goleniowski na realizację zadań na rzecz osób niepełnosprawnych były corocznie dzielone przez Radę Powiatu na poszczególne zadania.

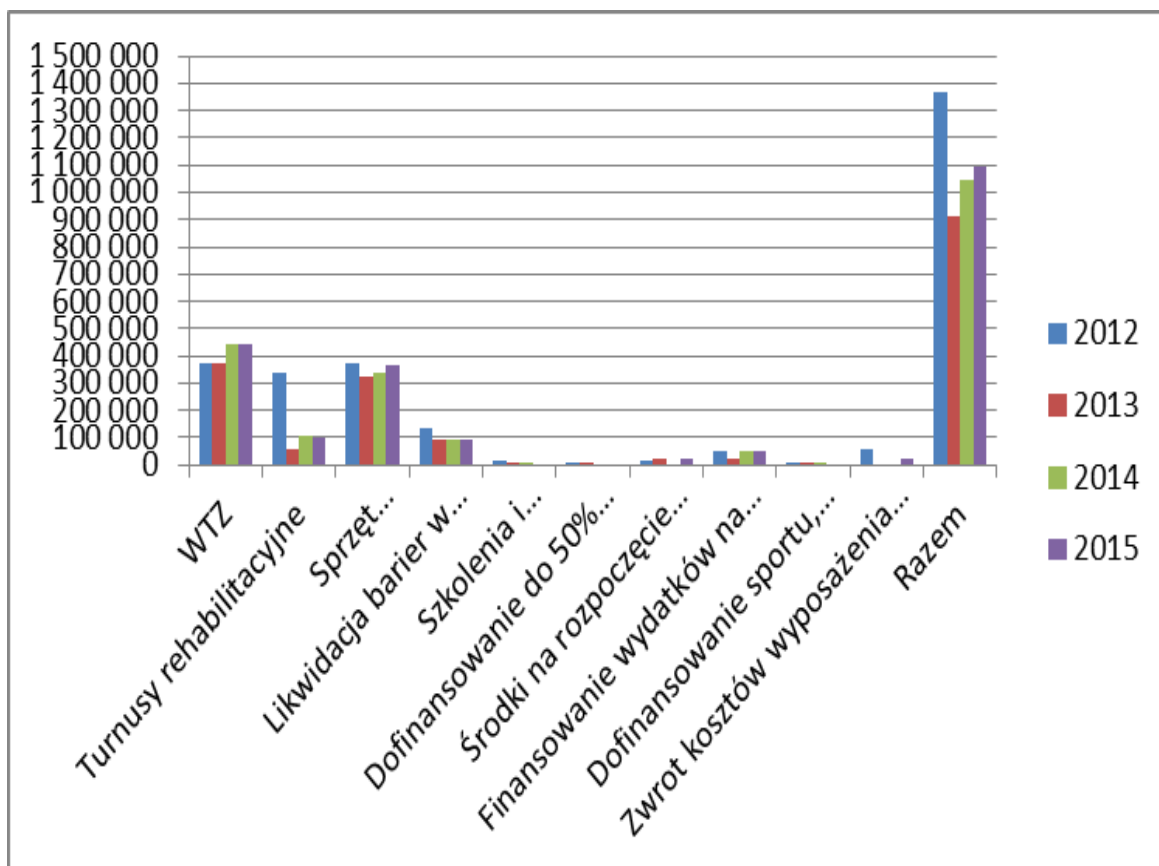
Tabela nr 12. Środki finansowe PFRON na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej otrzymane w latach 2012-2015 wraz z dokonaniem przez Radę Powiatu podziałem środków na realizację poszczególnych zadań:

Zadania	Otrzymane środki PFRON			
	2012r.	2013r.	2014r.	2015r.
O g ó ł e m	1.365.701,00	913.870,00	1.045.563,00	1.093.183,00
zobowiązania dot. dofinansowania kosztów działania warsztatu terapii zajęciowej	369.900,00	370.314,00	443.880,00	443.880
dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	340.000,00	59.896,00	108.726,00	97.269,00
dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	376.191,87	320.182,58	340.972,09	368.182,52
dofinansowanie likwidacji barier, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	135.733,00	95.680,79	95.000,00	90.000,00
finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych	15.793,00	5.858,00	1.818,70	0
udzielanie dofinansowania do wysokości 50% oprocentowania kredytów bankowych, zaciągniętych przez osoby niepełnosprawne na kontynuowanie działalności gospodarczej lub prowadzenie własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego	2.000,00	1.989,85	0	0
przyznawanie osobom niepełnosprawnym środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej	13.000,00	25.000,00	0	20.000,00

finansowanie wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy określone w ustawie o promocji w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu	47.815,13	23.146,18	47.166,21	53.851,48
dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	5.268,00	11.802,60	8.000,00	0
dokonywanie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej	60.000,00	0	0	20.000,00

Źródło: dane własne PCPR

Wykres nr 4 - Środki finansowe PFRON na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej otrzymane w latach 2012-2015 wraz z dokonany przez Radę Powiatu podziałem środków na realizację poszczególnych zadań.

Jak z powyższego wynika wysokość środków PFRON otrzymanych przez Powiat Goleniowski w latach 2013-2015 jest niższa niż to miało miejsce w roku 2012, ma jednak tendencję wzrostową

Tabela nr 13. Liczba osób/ podmiotów, które otrzymały dofinansowanie ze środków w latach 2012-2015.

zadania	Liczba osób/podmiotów, które otrzymały dofinansowanie			
	2012r.	2013r.	2014r.	2015r.
Dofinansowanie kosztów działania warsztatu terapii zajęciowej	25 uczestników WTZ	25 uczestników WTZ	30 uczestników WTZ	30 uczestników WTZ
dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych	286 osób niepełnosprawnych i 118 opiekunów	36 osób niepełnosprawnych i 36 opiekunów	70 osób niepełnosprawnych i 55 opiekunów	51 osób niepełnosprawnych i 48 opiekunów
dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	1.018 osób, 1 osoba prawna i 1 jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości praw.	893 osoby i 1 osoba prawna	632 osoby i 1 osoba prawna	413 osób i 1 osoba prawna
dofinansowanie likwidacji barier, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych	39 osób	15osób	17 osób	12 osób
finansowanie kosztów szkolenia i przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych	6 osób	3 osoby	3 osoby	0
udzielanie dofinansowania do wysokości 50% oprocentowania kredytów bankowych, zaciągniętych przez osoby niepełnosprawne na kontynuowanie działalności gospodarczej lub prowadzenie własnego lub dzierżawionego gospodarstwa rolnego	1osoba	1 osoba	0	0
przyznawanie osobom niepełnosprawnym środków na rozpoczęcie działalności gospodarczej, rolniczej albo na wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej	1 osobie	1 osobie	0	1 osobie
finansowanie wydatków na instrumenty lub usługi rynku pracy określone w ustawie o promocji w odniesieniu do osób niepełnosprawnych zarejestrowanych jako poszukujące pracy niepozostające w zatrudnieniu	10 osób	5 osób	10 osób	7 osób
dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	4 imprezy - udział wzięło 187 osób	9 imprez - udział wzięło 500 osób	9 imprez - udział wzięło 280 osób	0
dokonywanie zwrotu kosztów wyposażenia stanowiska pracy osoby niepełnosprawnej	2 stanowiska pracy dla osób niepełnosprawnych	0	0	1 stanowisko pracy dla osoby niepełnosprawnej

Otrzymane przez Powiat środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej zostały wykorzystane na różnego rodzaju formy rehabilitacji społecznej lub zawodowej.

W latach 2012-2015 środki te zostały wykorzystane w 99,96%, jednak nie zaspokoili one wszystkich potrzeb w tym zakresie.

5. Instytucje i organizacje działające na rzecz osób niepełnosprawnych w Powiecie.

Na terenie Powiatu Goleniowskiego bezpośrednio lub pośrednio udzielają pomocy osobom niepełnosprawnym takie instytucje i jednostki jak:

1. Starostwo Powiatowe.
2. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie.
3. Powiatowy Urząd Pracy w Goleniowie z filią w Nowogardzie.
4. Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Goleniowie.
5. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Goleniowie.
6. Specjalistyczna Poradnia Terapeutyczna dla Dzieci, Młodzieży i ich Rodzin w Nowogardzie.
7. Dom Pomocy Społecznej w Nowogardzie.
8. Środowiskowy Dom Samopomocy w Goleniowie.
9. Warsztaty Terapii Zajęciowej w Nowogardzie.
10. Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Nowogardzie.
11. Zespół Szkół Specjalnych w Goleniowie.
12. Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Przybiernowie.
13. Ośrodek Rehabilitacyjno-Edukacyjno-Wychowawczy w Goleniowie.
14. Ośrodki Pomocy Społecznej w Goleniowie, Nowogardzie, Maszewie, Stepnicy, Przybiernowie, Osinie.

Działania realizowane przez instytucje publiczne uzupełniane są przez aktywność szeregu organizacji pozarządowych, które zajmują się wspieraniem osób niepełnosprawnych. Na rzecz osób niepełnosprawnych działają zarówno lokalne, regionalne jak i centralne organizacje pozarządowe. Organizacje te najczęściej tworzą same osoby niepełnosprawne i członkowie ich rodzin. Zasięgiem swojego działania zwykle obejmują one jeden rodzaj niepełnosprawności i zrzeszają osoby w ramach jednej grupy chorób.

Pełnią one bardzo ważną rolę w polityce społecznej realizowanej na poziomie Powiatu. Z jednej bowiem strony są one partnerem dla samorządu w procesie realizacji zadań ukierunkowanych na wsparcie osób niepełnosprawnych, z drugiej zaś strony samodzielnie inicjują oddolne działania aktywizujące te osoby. Wśród wielu organizacji działających na terenie Powiatu wymienić należy:

- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów - Oddział Rejonowy w Goleniowie,
- Polski Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów – Koło Terenowe nr 2 w Stepnicy,
- Polski Związek Niewidomych Koło w Goleniowie – Okręg Zachodniopomorski,
- Związek Inwalidów Wojennych RP Oddział Miejski w Goleniowie,
- Polski Komitet Pomocy Społecznej Oddział Rejonowy w Goleniowie,
- Polskie Towarzystwo Walki z Kalectwem – Oddział Wojewódzki w Szczecinie ,
Koła Terenowe PTWK w Goleniowie i Przybiernowie,
- Zachodniopomorskie Towarzystwo Pomocy Osobom Niepełnosprawnym
w Nowogardzie,
- Goleniowskie Stowarzyszenie Kobiet z Problemem Onkologicznym „EWA”
w Goleniowie,
- Szczecińskie Stowarzyszenie Osób z Chorobą Parkinsona – Koło Goleniów,
- Stowarzyszenie Kobiet z Problemami Onkologicznymi „Lila Róż” w Nowogardzie,
- Stowarzyszenie Wspierania Rozwoju Dzieci i Młodzieży „Tęczowa Kraina”
w Goleniowie,
- Stowarzyszenie dla dzieci niepełnosprawnych „Serduszko” w Nowogardzie,
- Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom i Młodzieży Specjalnej Troski „SERCE” – Zarząd
Terenowy w Goleniowie.

IV. ANALIZA SWOT.

Analiza SWOT jest jedną z podstawowych metod analizy strategicznej, może być także wykorzystywana w działalności doradczej, jako technika diagnozy organizacji. Można ją stosować z powodzeniem do dowolnego przedsięwzięcia łącznie z programowaniem strategicznym. Nazwa metody jest akronimem angielskich słów *strengths* (mocne strony), *weaknesses* (słabe strony), *opportunities* (szanse potencjalne lub zaistniałe w otoczeniu), *threats* (zagrożenia prawdopodobne lub istniejące w otoczeniu).

Jej istotą jest identyfikacja czynników, które mogą wpływać na przedsięwzięcie oraz posegregowanie ich na cztery grupy, a mianowicie:

- **MOCNE STRONY** – wewnętrzne uwarunkowania, które stanowią mocne strony powiatu, a których podtrzymywanie będzie prowadzić do dalszego rozwoju w przyszłości. Stanowią one potencjał powiatu;
- **SŁABE STRONY**-wewnętrzne uwarunkowania, które z kolei nie wnoszą nic nowego do rozwoju powiatu, powodują jego słabszy rozwój i opóźniają podejmowanie różnych działań. Ważne aby przeciwdziałać ich szkodliwemu rozwojowi;
- **SZANSE** – uwarunkowania zewnętrzne, są one zewnętrznymi czynnikami niezależnymi od działalności powiatu. Mają one jednak pozytywny wpływ na dalsze jego losy dlatego branie ich pod uwagę i podjęcie odpowiednich działań w kierunku ich rozwoju.
- **ZAGROŻENIA** – uwarunkowania zewnętrzne, które jak powyższe są czynnikami niezależnymi, ale ich funkcjonowanie wpływa niekorzystnie na rozwój polityki społecznej powiatu, dlatego należy ich unikać.

Celem analizy SWOT jest określenie wewnętrznego potencjału Powiatu w oparciu o słabe i mocne strony mogące mieć wpływ na podejmowane działania oraz prognoza strategii postępowania w celu minimalizacji zagrożeń, wykorzystania szans i zmian w kontekście poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych oraz zwiększenia ich aktywności zawodowej i społecznej.

Analiza SWOT Powiatu Goleniowskiego w kontekście poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych oraz zwiększenia ich aktywności zawodowej i społecznej.

Mocne strony: <i>czynnik wewnętrzny</i>	Słabe strony: <i>czynnik wewnętrzny</i>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Działania wspierające rozwój rynku pracy dla osób niepełnosprawnych. 2. Wsparcie finansowe dla osób niepełnosprawnych z PFRON oraz z budżetu powiatu. 3. Pozyskiwanie środków pozabudżetowych na realizację zadań w zakresie pomocy społecznej, aktywizacji bezrobotnych osób niepełnosprawnych. 4. Realizacja programów celowych PFRON. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ograniczone środki finansowa na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych. 2. Starzejące się społeczeństwo. 3. Niewystarczająca baza zakładów opiekuńczo-leczniczych. 4. Niski poziom wykształcenia bezrobotnych osób niepełnosprawnych. 5. Brak mieszkań chronionych dla osób niepełnosprawnych.

<ol style="list-style-type: none"> 5. Otoczenie programowe - problem niepełnosprawności ujęty w licznych dokumentach strategicznych na poziomie powiatu oraz województwa. 6. Dobrze rozwinięta sieć organizacji pozarządowych działających na rzecz wsparcia osób niepełnosprawnych. 7. Doświadczona i dobrze wykwalifikowana kadra jednostek realizujących zadania na rzecz osób niepełnosprawnych. 8. Funkcjonowanie DPS, WTZ, ŚDS. 9. Funkcjonujący Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności. 10. Zapewnienie wsparcia psychologicznego dla osób niepełnosprawnych. 11. Dostępność opieki medycznej. 12. Wdrażanie i realizacja programów edukacyjnych i wychowawczych mających na celu poznanie problemów osób niepełnosprawnych. 	<ol style="list-style-type: none"> 6. Brak zakładu aktywności zawodowej. 7. Niewystarczająca liczba podmiotów ekonomii społecznej. 8. Bariery architektoniczne, urbanistyczne, transportowe i edukacyjne. 9. Niepełna diagnoza zjawiska niepełnosprawności w Powiecie związana z niespójnym systemem orzekania. 10. Ograniczona dostępność do usług rehabilitacji leczniczej. 11. Infrastruktura niedostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych.
--	--

Szanse: <i>czynnik zewnętrzny</i>	Zagrożenia: <i>czynnik zewnętrzny</i>
<ol style="list-style-type: none"> 1. Podniesienie świadomości społecznej w zakresie uznania prawa osób niepełnosprawnych do pełnej integracji ze społeczeństwem oraz możliwości egzekwowania przysługujących im praw oraz wzrastająca społeczna akceptacja osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym. 2. Dostęp do finansowania inicjatyw na rzecz osób niepełnosprawnych z funduszy Unii Europejskiej i innych. 3. Baza lokalowa na działalność na rzecz osób niepełnosprawnych. 4. Wspieranie lokalnych przedsiębiorców poprzez doradztwo, edukację. 5. Wzrost znaczenia organizacji pozarządowych w realizacji zadań publicznych. 6. Realizacja programów na rzecz osób niepełnosprawnych. 7. Wprowadzanie nowych zawodów np. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Słabe zrozumienie potrzeb osób niepełnosprawnych. 2. Częste zmiany przepisów dot. osób niepełnosprawnych, skomplikowane procedury, nadmierna biurokracja. 3. Wzrost liczby osób niepełnosprawnych. 4. Wypalenie zawodowe kadry realizującej zadania na rzecz osób niepełnosprawnych. 5. Niewystarczająca liczba miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych. 6. Zagrożenie wykluczeniem społecznym osób niepełnosprawnych. 7. Zmiana struktury społeczeństwa z wyraźnym zwiększeniem się liczby osób starszych, niepełnosprawnych przy równoczesnym wzroście emigracji ludzi młodych oraz spadku liczby urodzin. 8. Masowe wyjazdy młodych osób za

<p>asystent rodziny, koordynator rodzinnej pieczy zastępczej.</p> <ol style="list-style-type: none"> 8. Podnoszenie kwalifikacji przez kadre realizującą zadania na rzecz osób niepełnosprawnych. 9. Podwyższenie poziomu wykształcenia i zdobywanie nowych kwalifikacji przez osoby niepełnosprawne. 10. Likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych oraz w budynkach użyteczności publicznej. 11. Tworzenia klas integracyjnych. 12. Nowe miejsca pracy dla osób niepełnosprawnych. 	<p>granice w poszukiwaniu pracy, co niekorzystnie wpływa na rodzinę i dochody państwa.</p> <ol style="list-style-type: none"> 9. Brak wystarczającej opieki lekarskiej. 10. Brak możliwości swobodnego przemieszczania się, poruszania, komunikowania się przez osoby niepełnosprawne.
---	--

V. CELE I DZIAŁANIA POWIATOWEGO PROGRAMU DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA LATA 2016-2025.

Program został opracowany w oparciu o doświadczenia wynikające z monitoringu realizacji programu za lata 2003 – 2015 oraz analizę informacji dotyczących problematyki osób niepełnosprawnych. Nie ulega wątpliwości, że sytuacja osób niepełnosprawnych w ciągu ostatnich lat uległa poprawie. Niepełnosprawność nie jest już rozumiana tylko, jako dysfunkcja, czy wynik choroby, ale raczej, jako rezultat barier społecznych, fizycznych czy też ekonomicznych, jakie osoba niepełnosprawna napotyka w środowisku.

Warto podkreślić również fakt zwiększenia świadomości społecznej odnośnie niepełnosprawności oraz zmianę postaw społecznych w stosunku do problemów dotyczących niepełnosprawności. To również zwiększenie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym, rekreacyjnym i turystycznym, a przede wszystkim środowisku lokalnym. Pozytywnym zjawiskiem jest również poprawa dotychczasowych działań samorządów lokalnych oraz zwiększenie aktywności organizacji pozarządowych.

Realizacja zadań ujętych w Programie wymaga współpracy i integracji podmiotów działających w tym obszarze.

Celem głównym programu jest:

AKTYWIZACJA SPOŁECZNA I ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

Cele operacyjne:

1. Wspieranie osób niepełnosprawnych w drodze do samodzielnego i niezależnego życia oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych.
2. Aktywizacja zawodowa oraz promocja zatrudniania osób niepełnosprawnych.
3. Pełne, jak najbardziej niezależne uczestnictwo osób niepełnosprawnych w życiu społecznym Powiatu Goleniowskiego.

CEL OPERACYJNY I

WSPIERANIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W DRODZE DO SAMODZIELNEGO I NIEZALEŻNEGO ŻYCIA ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

Cele szczegółowe:

1. Rehabilitacja społeczna.
2. Wyrównywanie szans edukacyjnych osób niepełnosprawnych.
3. Wsparcie psychologiczne, prawne i poradnictwo dla osób niepełnosprawnych.

Cel główny: AKTYWIZACJA SPOŁECZNA I ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.		
Cel operacyjny I: WSPIERANIE OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W DRODZE DO SAMODZIELNEGO I NIEZALEŻNEGO ŻYCIA ORAZ PRZECIWDZIAŁANIE WYKLUCZENIU SPOŁECZNEMU OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.		
<i>Cel szczegółowy</i>	<i>Działania</i>	<i>Wskaźniki</i>
1. Rehabilitacja społeczna.	1) pomoc w zakupie sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych,	1) wysokość środków PFRON przeznaczonych na zakup sprzętu rehabilitacyjnego, przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych ,

	<ol style="list-style-type: none"> 2) dofinansowanie uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, 3) dofinansowanie Warsztatów Terapii Zajęciowej, 4) dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych, 5) dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych, 6) realizacja programu „Aktywny Samorząd” i innych programów na rzecz osób niepełnosprawnych. 	<ol style="list-style-type: none"> 2) wysokość środków PFRON przeznaczonych na dofinansowanie do uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych, 3) wysokość środków przeznaczonych na dofinansowanie WTZ, 4) wysokość środków PFRON wydatkowanych na dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych, 5) wysokość środków PFRON wydatkowanych na dofinansowanie sportu, kultury rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych, 6) liczba zrealizowanych projektów na rzecz osób niepełnosprawnych
<p>2. Wyrównywanie szans edukacyjnych osób niepełnosprawnych.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) podejmowanie działań mających na celu zwiększenia szans młodzieży niepełnosprawnej w dostępie do uzyskania wykształcenia na wyższym poziomie, 2) organizowanie szkoleń dla kadry pedagogicznej dotyczących specyficznych potrzeb dzieci i młodzieży niepełnosprawnej, 3) wdrażanie w przedszkolach, szkołach programów wychowawczych mających na celu poznanie problemów osób niepełnosprawnych oraz organizowanie na ten temat spotkań, godzin wychowawczych, 4) obejmowanie aktywną opieką psychologiczną i pedagogiczną wszystkich dzieci niepełnosprawnych w okresie przedszkolnym, a ich rodziców doradztwem psychologicznym i pedagogicznym. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) wysokość środków PFRON przeznaczonych na dofinansowanie kosztów nauki; liczba osób, którym udzielono wsparcia, 2) liczba zorganizowanych szkoleń dla kadry pedagogicznej, 3) liczba wdrożonych programów, odbytych spotkań, godzin wychowawczych, 4) liczba dzieci niepełnosprawnych, ich rodziców objętych wsparciem/doradztwem psychologicznym, pedagogicznym

3. Wsparcie psychologiczne, prawne i poradnictwo dla osób niepełnosprawnych.	1) pomoc psychologiczna, prawna oferowana rodzinom osób niepełnosprawnych, 2) stałe poradnictwo z zakresu rehabilitacji zawodowej, społecznej.	1) istnienie instytucji/ jednostki oferującej pomoc psychologiczną, prawną rodzinom osób niepełnosprawnych, 2) istnienie instytucji/jednostki oferującej stałe poradnictwo z zakresu rehabilitacji zawodowej, społecznej.

CEL OPERACYJNY II

AKTYWIZACJA ZAWODOWA ORAZ PROMOCJA ZATRUDNIANIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

Cele szczegółowe:

1. Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych.
2. Inicjowanie/wspieranie działań promujących zatrudnianie osób niepełnosprawnych.

Cel główny: AKTYWIZACJA SPOŁECZNA I ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.		
Cel operacyjny II: AKTYWIZACJA ZAWODOWA ORAZ PROMOCJA ZATRUDNIANIA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.		
Cel szczegółowy	Działania	Wskaźniki
1. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych.	1) wsparcie inicjatyw tworzenia Zakładu Aktywności Zawodowej oraz rozwoju warsztatów terapii zajęciowej, 2) dofinansowywanie zatrudniania osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy, 3) wsparcie – w formie dotacji – osób niepełnosprawnych w uruchamianiu własnej działalności gospodarczej,	1) liczba działań nakierowanych na wsparcie inicjatyw tworzenia ZAZ oraz rozwoju WTZ, 2) wysokość środków wydatkowanych na dofinansowywanie zatrudniania osób niepełnosprawnych na otwartym rynku pracy, 3) ilość udzielonych dotacji osobom niepełnosprawnym na rozpoczęcie działalności gospodarczej i ich wysokość,

	<p>4) organizowanie szkoleń w celu przygotowania osób niepełnosprawnych do podjęcia pracy lub rozpoczęcia działalności gospodarczej,</p> <p>5) tworzenie możliwości przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych, z uwzględnieniem specyfiki lokalnego rynku pracy,</p> <p>6) organizowanie i finansowanie staży dla osób niepełnosprawnych.</p>	<p>4) liczba zorganizowanych szkoleń przygotowujących osoby niepełnosprawne do podjęcia pracy, rozpoczęcia działalności gospodarczej,</p> <p>5) liczba działań nakierowanych na tworzenie możliwości przekwalifikowania zawodowego osób niepełnosprawnych,</p> <p>6) liczba zorganizowanych i sfinansowanych staży dla osób niepełnosprawnych.</p>
2. Inicjowanie/wspieranie działań promujących zatrudnianie osób niepełnosprawnych.	<p>1) opracowanie i wydanie ulotek informacyjnych o usługach i instrumentach rynku pracy oferowanych przez PUP, w tym o usługach i instrumentach rynku pracy oferowanych na rzecz osób niepełnosprawnych,</p> <p>2) promocja działań PUP w lokalnych mediach, w tym działań na rzecz osób niepełnosprawnych,</p> <p>3) organizowanie kampanii promujących wśród pracodawców zatrudnianie osób niepełnosprawnych, informowanie o korzyściach z zatrudniania osób niepełnosprawnych,</p>	<p>1) liczba rozkolportowanych ulotek informacyjnych,</p> <p>2) liczba publikacji promujących działania PUP z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych,</p> <p>3) liczba zorganizowanych kampanii.</p>

CEL OPERACYJNY III

PEŁNE, JAK NAJBARDZIEJ NIEZALEŻNE UCZESTNICTWO OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ŻYCIU SPOŁECZNYM POWIATU GOLENIOWSKIEGO.

Cele szczegółowe:

1. Likwidacja barier architektonicznych w przestrzeni publicznej.
2. Likwidacja barier transportowych.
3. Zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w życiu kulturalnym, sportowym Powiatu Goleniowskiego.

Cel główny: AKTYWIZACJA SPOŁECZNA I ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.		
<i>Cel operacyjny III: PEŁNE, JAK NAJBARDZIEJ NIEZALEŻNE UCZESTNICTWO OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ŻYCIU SPOŁECZNYM POWIATU GOLENIOWSKIEGO.</i>		
<i>Cel szczegółowy</i>	<i>Działania</i>	<i>Wskaźniki</i>
1. Likwidacja barier architektonicznych w przestrzeni publicznej.	<ol style="list-style-type: none"> 1) systematyczne usuwanie barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej, 2) dostosowanie przejść dla pieszych do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez obniżenie krawężników oraz modernizację ciągów komunikacyjnych, naprawę chodników, 3) okresowa inwentaryzacja/monitoring dostępności obiektów użyteczności publicznej dla osób niepełnosprawnych, w tym poruszających się na wózkach inwalidzkich, 4) egzekwowanie na etapie projektowania i realizacji dostępności dla osób niepełnosprawnych nowo budowanych i modernizowanych inwestycji na terenie Powiatu. 	<ol style="list-style-type: none"> 1) liczba dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych budynków użyteczności publicznej, 2) ilość dostosowanych przejść dla pieszych, zmodernizowanych ciągów komunikacyjnych oraz naprawionych chodników, 3) liczba przeprowadzonych inwentaryzacji, 4) liczba przeprowadzonych kontroli.
2. Likwidacja barier transportowych.	<ol style="list-style-type: none"> 1) likwidacja barier transportowych m.in. poprzez zakup środków transportu dostosowanych do przewozu osób niepełnosprawnych przez jednostki samorządu terytorialnego, placówki służące rehabilitacji, organizacje pozarządowe, 2) wyznaczanie miejsc parkingowych dla osób niepełnosprawnych, 	<ol style="list-style-type: none"> 1) liczba zakupionych środków transportu dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych, 2) liczba nowo wyznaczonych miejsc parkingowych.
3. Zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w życiu kulturalnym i sportowym Powiatu Goleniowskiego.	<ol style="list-style-type: none"> 1) przystosowanie i udostępnienie obiektów sportowych, rekreacyjnych, turystycznych i kulturalnych dla osób niepełnosprawnych, 2) promowanie i wspieranie imprez otwartych, plenerowych o charakterze integracyjnym, 	<ol style="list-style-type: none"> 1) liczba obiektów sportowych, rekreacyjnych, turystycznych i kulturalnych przystosowanych i udostępnionych dla osób niepełnosprawnych, 2) liczba imprez otwartych, plenerowych o charakterze integracyjnym,

	<p>3) umożliwienie udziału osób niepełnosprawnych w imprezach masowych,</p> <p>4) organizowanie imprez, wystaw związanych z promocją twórczości osób niepełnosprawnych,</p> <p>5) promowanie sportu, rekreacji i turystyki wśród osób niepełnosprawnych,</p> <p>6) tworzenie warunków do samorealizacji osób niepełnosprawnych w sferze kultury poprzez wspieranie różnych form twórczości.</p>	<p>3) ilość osób niepełnosprawnych, które wzięły udział w imprezach masowych,</p> <p>4) ilość zorganizowanych imprez, wystaw,</p> <p>5) liczba działań mających na celu promowanie sportu, rekreacji i turystyki wśród osób niepełnosprawnych,</p> <p>6) liczba działań mających na celu wspieranie różnych form twórczości.</p>
--	---	--

CEL OPERACYJNY IV

WSPÓLPRACA I INTEGRACJA PODMIOTÓW WSPIERAJĄCYCH OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE .

Cele szczegółowe:

1. Współpraca podmiotów wspierających osoby niepełnosprawne.
2. Integracja podmiotów działających na rzecz osób niepełnosprawnych.
3. Promowanie działalności organizacji pozarządowych wspierających osoby niepełnosprawne.

Cel główny: AKTYWIZACJA SPOŁECZNA I ZAWODOWA OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.		
Cel operacyjny IV: WSPÓLPRACA I INTEGRACJA PODMIOTÓW WSPIERAJĄCYCH OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE .		
Cel szczegółowy	Działania	Wskaźniki
1. Współpraca podmiotów wspierających osoby niepełnosprawne.	1) współpraca Powiatu z organizacjami pozarządowymi oraz pracodawcami zatrudniającymi osoby niepełnosprawne poprzez organizowanie wspólnych spotkań w celach informacyjnych,	1) liczba działań w zakresie współpracy Powiatu z organizacjami pozarządowymi i pracodawcami,

	<p>2) upowszechnianie i wdrażanie modelowych rozwiązań dotyczących współpracy w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych,</p> <p>3) współpraca podmiotów wspierających osoby niepełnosprawne z Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych, w szczególności w zakresie konsultowania i wypracowywania wspólnych stanowisk.</p>	<p>2) liczba działań w zakresie upowszechniania, wdrażania modelowych rozwiązań dotyczących współpracy w zakresie wsparcia osób niepełnosprawnych,</p> <p>3) liczba odbytych konsultacji i wypracowanych stanowisk w ramach współpracy jednostek samorządu terytorialnego oraz instytucji wspierających osoby niepełnosprawne z Powiatową Społeczną Radą ds. Osób Niepełnosprawnych.</p>
2.Integracja podmiotów działających na rzecz osób niepełnosprawnych.	<p>1) organizacja konferencji , spotkań kierowanych do mieszkańców Powiatu, a dotyczących niepełnosprawności i problemów osób niepełnosprawnych i służących aktywnej integracji.</p> <p>2) organizacja konferencji, spotkań dla pracodawców dotyczących korzyści związanych z zatrudnianiem osób niepełnosprawnych.</p>	<p>1) Liczba zorganizowanych konferencji, spotkań dedykowanych mieszkańcom Powiatu, a dotyczących niepełnosprawności i problemów osób niepełnosprawnych.</p> <p>2) liczba zorganizowanych konferencji , spotkań dla pracodawców.</p>
3.Promowanie działalności organizacji pozarządowych wspierających osoby niepełnosprawne	<p>1) prezentowanie działalności organizacji pozarządowych podczas konferencji, imprez, spotkań.</p> <p>2) obejmowanie patronatem Starosty Goleniowskiego uroczystości okolicznościowych związanych z osobami niepełnosprawnymi, a także udział przedstawicieli Powiatu w tych imprezach.</p>	<p>1) liczba prezentacji podczas konferencji, imprez, spotkań,</p> <p>2) liczba uroczystości okolicznościowych objętych patronatem Starosty Goleniowskiego</p>

VI. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA, REALIZATORZY I PARTNERZY W REALIZACJI DZIAŁAŃ UJĘTYCH W PROGRAMIE

Źródłem finansowania działań zaplanowanych do realizacji w ramach Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych będą :

- budżet Powiatu Goleniowskiego,
- budżet Państwa,
- Fundusz Pracy,
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki Unii Europejskiej .

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację Programu nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, brak długookresowych źródeł finansowania, a także wieloletnich dokumentów finansowych określających planowane wydatki Powiatu na bieżącą działalność.

Realizatorzy Programu: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie, Powiatowy Urząd Pracy w Goleniowie, Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Goleniowie, Specjalistyczna Poradnia Terapeutyczna dla Dzieci i Młodzieży i ich Rodzin w Nowogardzie, Powiatowy Inspektor Nadzoru Budowlanego w Goleniowie, Wydział Oświaty, Kultury i Sportu Starostwa Powiatowego w Goleniowie, Wydział Architektury i Budownictwa Starostwa Powiatowego w Goleniowie, Wydział Rozwoju i Inwestycji Starostwa Powiatowego w Goleniowie, Wydział Dróg Powiatowych Starostwa Powiatowego w Goleniowie, Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Goleniowie.

Partnerzy w realizacji działań ujętych w Programie: ośrodki pomocy społecznej z terenu Powiatu Goleniowskiego, organizacje pozarządowe działające na rzecz osób niepełnosprawnych, Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Warsztaty Terapii Zajęciowej w Nowogardzie, Dom Pomocy Społecznej w Nowogardzie, Środowiskowy Dom Samopomocy w Goleniowie.

VII. EWALUACJA I MONITORING

Monitoring „Powiatowego programu na rzecz osób niepełnosprawnych na lata 2016-2025” odbywać się będzie na podstawie sporządzanej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz analizy zbieranych informacji na temat realizacji kierunków działań ujętych w Programie. Zebrane informacje przedkładane będą Radzie Powiatu w corocznym sprawozdaniu z działalności Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie. Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb.

Monitoring działań, prowadzony będzie na podstawie osiągniętych wskaźników w oparciu o informacje przedstawione od realizatorów poszczególnych działań.

Koordynatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Goleniowie.

VIII. SPIS TABEL

1. Tabela nr 1. Liczba ludności (dane z 2014 roku) wg płci i miejsca zamieszkania	6
2. Tabela nr 2. Liczba ludności, liczba sołectw, powierzchnia (dane z 2014r.) w poszczególnych gminach Powiatu	6
3. Tabela nr 3 . Stosunek osób niepełnosprawnych do ogółu mieszkańców Powiatu w 2011r.	7
4. Tabela 4. Zestawienie wydanych orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych, w rozbiciu na stopień niepełnosprawności	8
5. Tabela nr 5. Zestawienie wydanych orzeczeń według przyczyny niepełnospraw- ności	9
6. Tabela nr 6. Zestawienie wydanych orzeczeń wg poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych (powyżej 16 roku życia)	9
7. Tabela nr 7. Zestawienie wydanych orzeczeń wg płci osób niepełnosprawnych	10
8. Tabela nr 8. Złożone wnioski o ustalenie niepełnosprawności lub stopnia niepełnosprawności ze względu na cel złożenia wniosku	11
9. Tabela nr 9. Osoby niepełnosprawne bezrobotne będące w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Goleniowie	12
10. Tabela nr 10. Osoby niepełnosprawne poszukujące pracy i niepozostające w zatrud- nieniu będące w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Goleniowie	14
11. Tabela nr 11. Liczba osób, którym z powodu niepełnosprawności przyznano świadczenie w latach 2011 – 2015	16
12. Tabela nr 12. Środki finansowe PFRON na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej otrzymane w latach 2012-2015 wraz z dokonaniem przez Radę Powiatu podziałem środków na realizację poszczególnych zadań	17
13. Tabela nr 13. Liczba osób/ podmiotów, które otrzymały dofinansowanie ze środków w latach 2012-2015	19

IX. SPIS WYKRESÓW

1. Wykres nr 1- liczba wydanych orzeczeń wg poziomu wykształcenia osób niepełnosprawnych (powyżej 16 roku życia) 10
2. Wykres nr 2 - Zestawienie wydanych orzeczeń wg płci osób niepełnosprawnych ... 10
3. Wykres nr 3 - powody przyznania pomocy w latach 2011-2015 przez ośrodki pomocy społecznej 15
4. Wykres nr 4 - Środki finansowe PFRON na realizację zadań z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej otrzymane w latach 2012-2015 wraz z dokonaniem przez Radę Powiatu podziałem środków na realizację poszczególnych zadań 18